

بررسی ویژگی های شهر دوستدار کودک از منظر معماری و شهرسازی اسلامی نمونه موردی مشهد مقدس (محلہ شریعتی)

ملیحه آریافر^۱، آذر شعبانی*^۲، زهرا چنارانی^۳

۱- مدرس گروه شهرسازی موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری

*۲- دانشجوی کارشناسی پیوسته مهندسی شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری، مشهد

Azar74sh@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی پیوسته مهندسی شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری، مشهد

⋮

چکیده

محیط های شهری، فضای زندگی روزمره برای همه شهروندان است و لذا باید توانایی پذیرش کلیه افراد و گروه های سنی و اجتماعی و همچنین تأمین نیازها و خدمات رفاهی مربوط به آنها را داشته باشد. در این میان کودکان به عنوان آسیب پذیرترین اعضای جامعه نیازمند مراقبت و حساسیت بیشتری هستند. کودک امروزی به دلیل معماری خاص شهری و در کنار آن تربیت های خاص، کمترین میزان تعامل و برخورد را با اطرافیان دارد و متأثر از بی نظمی معماری شهری و فشارهای روانی حاصل از آن، دچار مشکلات عدیده ای است. کودکان و نوجوانان به عنوان اعضای جامعه ما با مجموعه ای از خواسته ها و نیازهای خاص خود، استفاده کنندگان محیط ساختگی ما می باشند. فضاهای شهری محیط های فرهنگ ساز و تاثیرگذاری هستند که در شکل گیری فضای ذهنی جامعه نقش اساسی دارند که شهرهای اسلامی هم از این قاعده مستثنی نیستند. اسلام تأکید می کند که طراحی شهرها باید به گونه ای باشد که نیازهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تمام جامعه را برآورده سازد. هدف مقاله حاضر، ارزیابی ویژگی ها و شاخص های شهر دوستدار کودک و تطبیق آنها از نگاه معماری و شهرسازی اسلامی می باشد. با توجه به چارچوب نظری تحقیق، فرضیه این پژوهش بدین صورت مطرح می گردد که به نظر می رسد با توجه به اینکه در تعالیم اسلامی نیز توجه ویژه ای به دوران کودکی شده است با این وجود در طراحی فضاهای شهرها توجه چندانی به فاکتورها و شاخص های مناسب کودکان نمی شود. روش تحقیق در این پژوهش، توصیفی- تحلیلی مبتنی بر مطالعات کتابخانه ای- اسنادی و تطبیقی و تهیه پرسشنامه می باشد.

واژه های کلیدی: شهر دوستدار کودک ، معماری و شهرسازی اسلامی ، کودک ، فضای شهری

۱- مقدمه

محیط های ساخته شده به هر محیطی در اطراف ما اطلاق میشود که توسط انسان ها ساخته می شوند. این محیط ها شامل ساختمان ها، امکانات و فضاهای طبیعی می باشند که مردم در اطراف آنها زندگی، بازی و کار می کنند. مدارس، منازل، پارک ها، مناطق دیدنی، مراکز خرید، زیر ساخت های حمل و نقل همگی بخشی از محیط ساخته شده می باشد. کودکان و نوجوانان با عنوان اعضای جامعه ما با مجموعه ای از خواسته ها و نیازهای خاص خود، استفاده کنندگان محیط ساختگی ما می باشند. آنچه حائز اهمیت است این است که ورود آنان به این پروژه مورد توجه قرار گیرد. (اسماعیل زاده، ۱۳۹۰: ۲)